

نویسنده گان: ۱. گوپالاوا
آ. چه ایشویلی

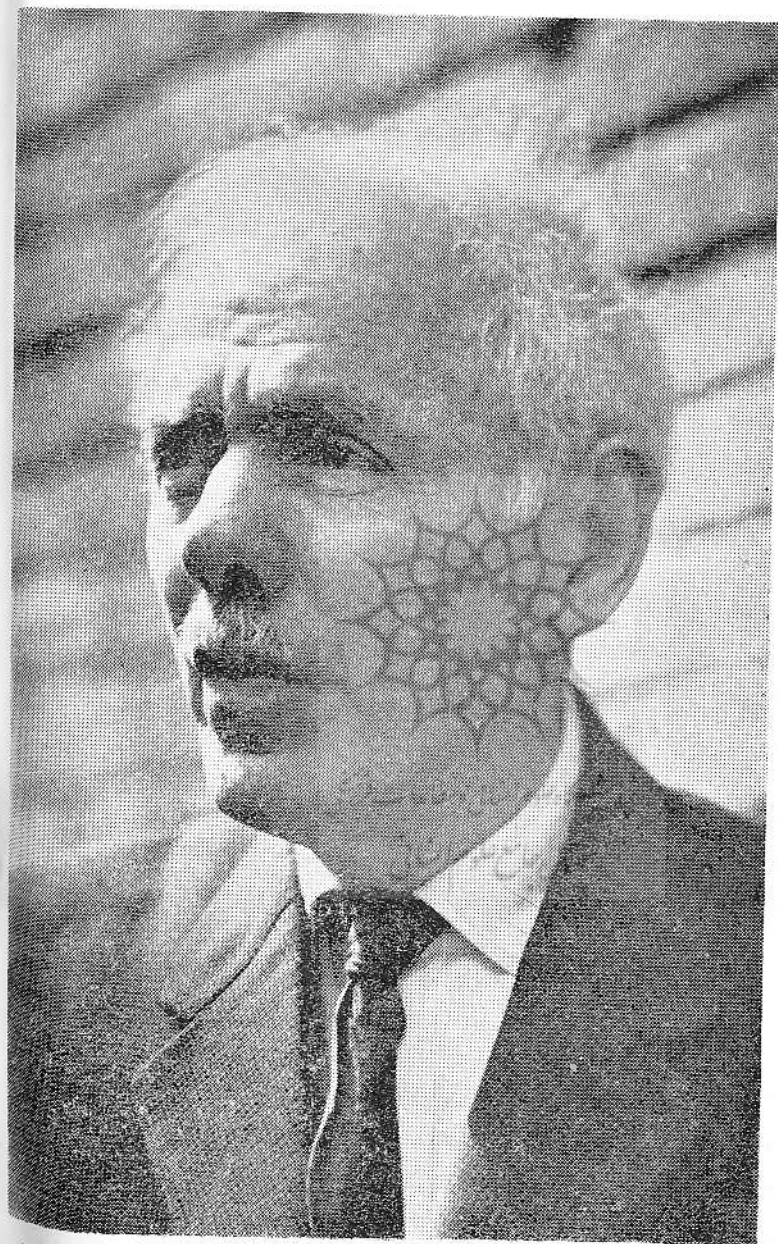
تجلیل دانشمندان

بمناسبت هفتادمین سال تولد و
چهل و پنجمین سال فعالیت
علمی و آموزشی و س. پوتوریدزه

در اوایل ماه مه سال جاری جامعه علمی گرجستان تاریخ تولد و فعالیت های علمی یکی از پایه گذاران ایرانشناسی گرجستان، ولادیمیر- ساردیونوویچ - پوتوریدزه متصدی دایره فیلولوژی فارسی انستیتوی خاورشناسی فرهنگستان علوم گرجستان و عضو هیئت مدیره انجمن دوستی شوروی و ایران را بنحوی شایسته تجلیل نمود.

و . پوتوریدزه در سال ۱۸۹۳ در شهر کوتایسی متولد گردیده است. در سال ۱۹۱۲ نامبرده دبیرستان ادبی کلاسیک را در آن شهر تمام کرد و وارد دانشکده شرقی دانشگاه پتربورگ شد. در آنجا تحت تعلیم و سرپرستی دانشمندان نامداری، مانند و. بارتولد، و. ژوکوفسکی، ن. مار، ای. جاواخیشویلی، ک. زالمان، ای. کراچکوفسکی و دیگران دوره کامل زبانهای فارسی و عربی و همچنین ادبیات و تاریخ ایران را فراگرفت.

پس از مراجعت به میهنش، گرجستان، و . پوتوریدزه از سال ۱۹۱۷ اول در شهر زادگاهش و بعد در تفلیس بکارهای اجتماعی و آموزشی و علمی پرداخت، در سال ۱۹۳۰ بعنوان کارمند علمی به انستیتوی باستانشناسی ماوراء قفقاز دعوت شد که بعدها بنام انستیتوی قفقاز شناسی نامیده شد و در دایره خاور نزدیک آن انستیتو با اتفاق همکاران خود یو. سار و م. خویوا در رشته ایرانشناسی بفعالیت دامنه دار پرداخت.

پونوریدزه حتی از سالهای دانشجویی توجه خود را به تحقیقات و بررسی مسائل مربوط بروابط و مناسبات متقابل فرهنگی، اقتصادی و

سیاسی بین گرجستان و ایران با استناد منابع و مدارک نقلی و مستند عطف و صرف مینمود .

برای بررسی مسائل اجتماعی - اقتصادی تاریخ گرجسیان منابع و مدارک نقلی فارسی بسیار گرانبها است .

پوتوریدزه اطلاعات قابل توجهی درباره گرجستان از تألیف جعفر افیائی « حدود العالم » که مؤلف آن مجهول است ، از تالیفات تاریخی استخری ، حمدالله قزوینی . حاجی مهدیقلی قاجار ، محمد طاهر و دیگران استخراج و ترجمه نموده و بر آنها تفسیر و توضیح نوشته است . مخصوصاً این نکته را باید خاطر نشان ساخت که پوتوریدزه در بایگانی موزه گرجستان نسخه خطی منحصر بفرد فازسی « تاریخ صفی » نگاشته میرزا یوسف قره باغی (تاریخ ایران از قدیمترین ازمه تا انقراض قرارداد صلح ترکمن چای در سال ۱۸۲۸) را یافته و وصف نموده است . « سیاست نامه » نظام الملک و اطلاعاتیکه در تالیفات میرخوند ، حسن رومولو ، اسکندر منشی ، بیژنی و دیگران هست برای چاپ حاضر شده است .

مخصوصاً کارهای او را در کشف و بررسی علمی و انتشار اسناد رسمی فارسی باید گرانبها و ثمر بخش دانست .

حاضر کردن این اسناد برای انتشار مستلزم تبصر محقق ، اطلاعات عمیق از سازمان اجتماعی - اقتصادی و دولتی کشور ، پالئوگرافی (تشخیص خطوط دیرین و تحولات و تغییرات آنها) ، دیپلوماتیک (تشخیص تاریخ مطابقت با حقیقت و درستی اسناد تاریخی) ، فرازیستیک و واقعیات زندگی عادی و غیره میباشد . و پوتوریدزه دارای تمام این صفات و خصوصیات بود و در مدت چندین سال با بر دباری و کمال جدیت به مطالعه و بررسی گرانبها ترین مجموعه های اسناد فارسی و گرجی می پرداخت که در مخازن کتابهای گرجستان و ارمنستان محفوظ بودند .

اثر اساسی مهم نامبرده به دو زبان موسوم به « اسناد تاریخی گرجی فارسی » (سال ۱۹۵۵) ، حاوی احکام پادشاهان گرجستان سیمون اول ، رستم ، و اختانگ پنجم ، ایراکلی اول و دیگران و جلد نخستین نشریه اثر بسیار مهم وی « اسناد تاریخی فارسی و مخازن کتب گرجستان » که گذشته از اهمیتی که برای مطالعه و بررسی تاریخ گرجستان دارد ، برای تحقیق درباره تاریخ قرون وسطی ایران نیز بسیار مهم است ، نتیجه همین فعالیت های مداوم و بسیار دقیق نامبرده است . در این کتابها احکام و فرامین

طهماسب اول ، عباس اول ، صفی اول ، عباس دوم ، سلیمان (صفی دوم) شاهان ایران درباره منصوب نمودن اشخاص بمشاغل ، عطیه‌ها وانعام‌ها ، شیوه‌های دریافت مالیاتها و امثال آن درج گردیده است .

متخصصین برای آثار این دانشمند گرجی ارزش عالی قائلند . (بخصوص آکادمیسین ل ، فئکته‌خاورشناس مجارستانی و پروفورم . شفیع دانشمند پاکستانی آثار مذکور را تحسین نموده‌اند) .

و . پوتوریدزه در رشته فیلولوژی فارسی هم کارهای ثمر بخشی انجام میدهد . چند مقاله درباره ویس و رامین انتشار داده است . یکی از آن مقالات ترجمه قدیم ویس و رامین در مجله « مهر » شماره ۱۲ در سال ۱۳۱۵ انتشار یافته است .

در سال ۱۹۴۱ نامبرده فرهنگ گرجی - عربی - فارسی اثر پارسادان گورگیچیانیدزه مورخ سده ۱۷ گرجستان و صاحب منصب عالی مقام دربار صفویه را بچاپ رسانده است .

فعالیت و . پوتوریدزه در دانشگاه تفلیس هم خیلی اهمیت دارد . نامبرده در سال ۱۹۳۵ بدانشگاه مذکور دعوت شده است . در آن دانشگاه نامبرده دهها نفر ایرانشناسان ، فیلولوگ‌ها و مورخان را پرورش داده است که اکنون در مؤسسات علمی و مدارس عالی جمهوری گرجستان باموفقیت کار میکنند . وی در دانشگاه زبان فارسی ، پالئوگرافی و تاریخ ایران را درس میدهد و برای تهیه و تنظیم وسایل تحصیل اهمیت زیاد قائل است . در سال ۱۹۴۶ نامبرده « منتخبات مقدماتی ادبیات زبان فارسی با فرهنگ فارسی - گرجی - روسی » را تهیه نموده است . در سال ۱۹۴۶ « منتخبات ادبیات فارسی » که خود نامبرده تنظیم نموده بچاپ رسیده است و در آن نمونه‌های فولکلور و قطعاتی از بهترین آثار نشر و نظم کلاسیک فارسی گنجانده شده است . این نشریات از خیلی جهات بدانشجویان کمک کرده است که زبان فارسی را بهتر و باموفقیت بیاموزند .

اگر اکنون در گرجستان بسیاری اشخاص توجه و علاقه فوق العاده بزبان ، ادبیات و تاریخ تمدن ایران ، به اشعار فنا ناپذیر فردوسی ، رودکی عمر خیام ، سعدی ، حافظ ، جامی و دیگران ابراز میدارند ، پوتوریدزه در این امر سهم بسزائی دارد و باتفاق همکاران خود بامر نجیبانه پرورش نسل جوان با روح علاقمندی بتمام چیزهای بسیار خوب و زیبا که بشر آفریده است خدمات مهمی انجام داده است .